

ouders van waarde

Vijf vuistregels over studiekeuze

Het studieaanbod voor jongeren is overweldigend. Daardoor is het steeds moeilijker om tot een goede studiekeuze te komen. Scholen en ouders hebben de taak om jongeren te begeleiden bij het kiezen van een passende studie. Ook hierbij hebben leerlingen baat bij een goede samenwerking en afstemming tussen school en thuis. OUDERS VAN WAARDE geeft vijf vuistregels om uw kind te ondersteunen bij zijn of haar studiekeuze.

- *Cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek laten zien dat 15% van de leerlingen ervoor kiest om niet meteen te gaan studeren. Uit onderzoek van Lyceo Examentraining blijkt dat meer dan 10.000 havo en vwo-leerlingen eerst een jaar gaan werken of reizen voor ze gaan studeren.*
- *Onderzoek van DUO maakt duidelijk dat een groot deel van de leerlingen een verkeerde keuze maakt bij het kiezen van een profiel voor de tweede fase van het voortgezet onderwijs en/of bij het kiezen van een vervolgopleiding. Decanen en coördinatoren vinden dat de begeleiding beter kan. Ook zijn zij van mening dat het keuzeproces een continu proces moet zijn waarin school, leerlingen en ouders betrokken zijn en met elkaar samenwerken.*
- *Volgens onderzoekers van het puberbrein blijken de hersenen van jongeren rond de 15 jaar nog lang niet in staat te zijn om een lange-termijnkeuze te maken.*

1. Weet wat de school doet aan loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)

Op een middelbare school is de decaan de hoofdverantwoordelijke voor studiekeuze. Maar ook mentoren, afdelingsleiders en vakdocenten hebben elk hun eigen verantwoordelijkheid. De kwaliteit van beroepskeuzebegeleiding en loopbaanoriëntatie verschilt van school tot school. Uit onderzoek is helaas gebleken dat een kwart tot bijna een derde van de eindexamenleerlingen ontevreden is over de begeleiding op school. Zorg dat u als ouder op de hoogte bent van de LOB-activiteiten op school van uw kind. Lees de schoolgids erop na of kijk op de schoolsite. Lees informatie van de mentor of decaan goed door, vraag regelmatig naar informatie via uw kind. Ga naar informatieavonden op school over profielkeuze (havo/vwo) en sectorkeuze (vmbo).

Informeer hoe u als ouder bij kunt dragen aan een beroepenmarkt, gastlessen of studieoriëntatie. Misschien zijn er vanuit uw eigen werkgebied of netwerk mogelijkheden? Vrienden of familieleden kunnen ook over hun werk of opleiding vertellen. Tip de ouderraad of decaan als u suggesties heeft.

Meer lezen? Zie <https://www.onderwijskennis.nl/themas/loopbaanorientatie-en-begeleiding>

2. Stimuleer een brede keuze en brede ervaringen

Uit onderzoek naar het puberbrein blijkt dat veel leerlingen van 15 en 16 jaar nog niet in staat zijn verbanden te leggen tussen het kiezen van een opleiding en hun eigen toekomst. Meestal weten leerlingen wel wat ze niet willen, maar kunnen ze geen besluit nemen wat ze wel willen. Praat samen met uw kind over zijn of haar persoonlijke eigenschappen en kwaliteiten om een goede keuze te maken. Concrete vragen helpen uw kind een duidelijk beeld te vormen van zijn wensen en verwachtingen met betrekking tot de toekomst. Bijvoorbeeld: waar word jij over twintig jaar 's ochtends fluitend voor wakker? Hoe hoop je dat je gemiddelde dag er over vijftien jaar uit ziet? Welke taken en rollen verwacht je op je dertigste te hebben? Uw kind heeft uw antwoorden op deze vragen waarschijnlijk niet nodig, maar wel dat u die vragen stelt!

Wanneer een kind veel talenten heeft en moeilijk een keuze kan maken, is het raadzaam om te kiezen voor de breedst mogelijke opleiding. Bijvoorbeeld door in het vrije deel van het havo/vwo-profiel alle verplichte vakken van een tweede profiel te kiezen.

Volgens onderwijssocioloog Frans Mijers wordt beroepskeuze bepaald door eigen ervaringen of ervaringen van relevante anderen. Ervaring kan uw kind opdoen met verschillende doelgroepen en sectoren in de samenleving.

Bijvoorbeeld door (maatschappelijke) stages, activiteiten, klussen, helpen in het huishouden, uw eigen vakgebied, vrijwilligerswerk, sport, muziek, vereniging, vakantieactiviteiten, bijbaantjes. Uw kind wordt er 'slimmer' van: tijdens de puberteit is het brein nog volop in ontwikkeling. Hoe gevarieerder de situaties waar een tiener zich in moet redden, hoe meer verbindingen er in de hersenen gemaakt worden. Toon waardering voor zijn ervaringen en inzet, ook wanneer deze in eerste instantie met tegenzin is gegeven.

3. Stimuleer bezoek aan open dagen, studiebeurzen en meeloopdagen

Terwijl leerlingen nog onzeker zijn of ze hun eindexamendiploma zullen halen, moeten ze zich al inschrijven voor een vervolgstudie. Mbo-scholen, Hbo-opleidingen en universiteiten organiseren open dagen voor toekomstige studenten. Mbo-opleidingen zijn grotendeels georganiseerd binnen een ROC (Regionaal Opleidingscentrum).

Help uit te zoeken wanneer de open dagen zijn van opleidingen die de interesse hebben van uw kind. Aankondigingen staan in buurtkranten, regionale kranten en landelijke media. Ook via internet is veel te vinden. Kijk voor een open dagenkalender. Bijvoorbeeld op:

- www.studiekeuze123.nl
- www.hbostart.nl/opendagen/
- <http://www.universiteitstart.nl/>

Ga samen na welke vragen uw kind kan stellen tijdens opendagen en beurzen. Checklists hiervoor zijn gemakkelijk te vinden door te googelen op 'vragen' en 'open dagen'. Bijvoorbeeld:

- <http://www.roc.nl/default.php?fr=help&item=checklist>

En vergeet vooral niet te vragen wat studenten van de opleiding zelf vinden.

4. Gebruik een beroepskeuzetest als hulpmiddel

Veel scholen werken tijdens decaanlessen of LOB-uren met beroepskeuzetests. Al dan niet digitaal hebben leerlingen de mogelijkheid hun interesses en vaardigheden in te vullen. Hieruit volgt dan een kort advies wat voor soort vervolgopleiding past bij de leerling.

Er kunnen redenen zijn waarom u behoefte hebt aan een uitgebreider onderzoek. Geregistreerde beroepskeuzepsychologen kunnen een test afnemen bij uw kind. Informeer naar de kosten! Een overzicht van erkende beroepskeuzebureaus vindt u op www.beroepskeuze.nl.

Ook bestaan er op het internet diverse vragenlijsten en testjes voor jongeren. Laagdrempelig, leuk en dikwijls gratis. Voorbeelden zijn:

- <http://www.beroepskeuzetest.nl/beroepskeuzetest.php>

Dit is een mini-beroepskeuzetest. "Welk typisch beroep past het beste bij jou? Ben je meer een piloot, dokter, kunstenaar, leraar, zakenman of notaris? Deze beroepen zeggen iets of het soort werk dat bij jou past. In de uitslag van deze beroepskeuzetest zie je welk typisch beroep en bijbehorende typische werkzaamheden het beste bij je passen."

- <http://www.hbostart.nl/beroepskeuzetest> en <http://www.universiteitstart.nl/beroepskeuzetest>

Er zijn verschillende beroepskeuzetests. Voordat oriëntatie op een mogelijke hbo- of universitaire opleiding, is het verstandig om eerst te bepalen welke beroepen iemand aanspreken. In samenwerking met NationaleBeroepengids.nl bieden hbostart.nl en universiteitstart.nl daarom beroepskeuzetests aan.

- <http://www.cps.nl/nl/Diensten/Publicaties/Publicaties-Zoeken/Publicatie.html?pid=32191> Hier kunt u 'Kiezen is een kunst' bestellen. Jongeren kunnen ontdekken op welke manier zij gewend zijn om beslissingen te nemen. "Kies je meer rationeel of ben je meer een intuïtieve kiezer? De uitkomst geeft aan wat jouw voorkeurskeuzestijl is."

5. Besef dat de invloed van ouders belangrijk is

Jongeren hebben meer behoefte aan sturing van ouders dan we denken. Juist als het gaat om profielkeuze, studiekeuze en beroepskeuze staan jongeren open voor informatie en advies van ouders.

- Laat merken dat u betrokken bent bij de keuze waar uw kind voor staat.
- Geef aan dat u bereid bent om samen te kijken naar de verschillende keuzemogelijkheden.
- Verdiep u in informatiemateriaal en websites.
- Straal uit: kiezen is moeilijk, maar je kunt het.
- Vertel over uw eigen keuzes, de goede maar ook de keuzes waar u achteraf spijt van had.
- Denk oplossingsgericht: mocht uw kind toch een verkeerde keuze hebben gemaakt (in vakkenpakket of studie), hij is niet de enige. En er valt veel te leren van 'fouten'.
- Push uw kind niet om een bepaalde keuze te maken. Vergeet niet dat twijfelen hoort bij het zoeken naar eigen identiteit. Sommige twijfelaars blijkengewoon laatbloeiers te zijn!

Heeft u als ouder vragen of klachten over loopbaanoriëntatie begeleiding van uw kind? Aarzel niet om deze op school te bespreken met de decaan of mentor. Geef uw suggesties door aan de ouderraad of medezeggenschapsraad.

Meer weten?

Websites:

- www.studiekeuze123.nl
- www.tkmst.nl
- www.mijnstudentenleven.nl
- www.nationaleonderwijsgids.nl
- www.job-site.nl

ouders van waarde | www.ouders.net

